

Nr 114.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående tillfällig löneförbättring under budgetåret 1936/1937 för viss personal inom den civila statsförvaltningen m. m.; given Stockholms slott den 21 februari 1936.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

Under Hans Maj:ts

Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

Ernst Wigforss.

Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 21 februari 1936.

N ä r v a r a n d e:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena SANDLER, statsråden UNDÉN, SCHLYTER, WIGFORSS, LEVINSON, VENNERSTRÖM, LEO, ENGBERG, EKMAN, SKÖLD.

Efter gemensam beredning med cheferna för justitie-, försvars-, social-, ecklesiastik-, jordbruks- och handelsdepartementen anför chefen för finansdepartementet, statsrådet Wigforss:

Tillfällig löneförbättring har från och med år 1919 beretts befattningshavare vid icke nyreglerade verk. Syftet med denna förmån har varit att kompensera den ökning i levnadskostnaderna, som intill tiden för världskrigets utbrott, d. v. s. mitten av år 1914, ägt rum från den tid räknat, vars prisnivå

varit grundläggande för de dessförinnan verkställda lönereglerna för respektive verk. Vid senare lönereglerna hava däremot lönerna för de personalgrupper, vilka därav berörts, bestämts med hänsyn till det prisläge, som, under förutsättning att normala förhållanden hade förelegat, skulle hava varit rådande i början av 1920-talet. Härjämte hava för befattningshavare vid såväl nyreglerade som icke nyreglerade verk tillkommit särskilda, av prisstegringen under kristiden föranledda dyrtidstillägg, och för utjämning av den olikhet, som till följd av tillämpningen av nyssnämnda skilda principer måste uppstå med avseende å lönernas storlek vid nyreglerade och icke nyreglerade verk, i det att vid de förra lönerna hänföra sig till en högre prisnivå än vid de senare, gäller en viss reduktion av dyrtidstilläggen till befattningshavare med nyreglerade löner.

Beträffande tillfällig löneförbättring under innevarande budgetår har Kungl. Maj:t i överensstämmelse med riksdagens beslut (proposition nr 237, riksdagens skrivelse nr 352) den 15 juni 1935 utfärdat kungörelse (nr 380). Jämlikt denna kungörelse skall tillfällig löneförbättring utgå *dels* vid befattningar å ordinarie stat inom den civila statsförvaltningen enligt två vid kungörelsen fogade tabeller (Tabell I och II), *dels ock* vid befattningar, icke uppförda å ordinarie stat, inom de förvaltningsgrenar, vid vilka tillfällig löneförbättring sålunda medgivits för ordinarie personal. I fråga om bestämmelserna för den tillfälliga löneförbättringen hänvisas till kungörelsen.

I årets statsverksproposition framhöll jag, vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor, att frågan om tillfällig löneförbättring under budgetåret 1936/1937 ännu icke föreläge i det skick, att den kunde underställas Kungl. Maj:ts slutliga prövning, vadan särskild proposition i ämnet senare borde föreläggas riksdagen.

I enlighet med numera tillämpade grunder för riksstatsuppställningen blevo emellertid i statsverkspropositionen medel till bestridande i förekommande fall av kostnaderna för tillfällig löneförbättring inräknade i de anslag, om vilka vederbörande departementschefer vid behandlingen av de olika huvudtitlarna framställde förslag. Under fjärde huvudtiteln gjorde dock chefen för försvarsdepartementet hemställan om beräkning av ett särskilt anslag för ändamålet å 8,000 kronor. Medelsbehovet uppskattades med utgångspunkt från nu gällande bestämmelser angående löneförbättringen.

Det förslag till tillfällig löneförbättring under budgetåret 1936/1937 för olika grupper av *befattningshavare å ordinarie stat*, som jag nu går att förelägga, har — utom beträffande tillfällig löneförbättring åt två teckningslärare vid folkskoleseminarierna, för vilka särskilda föreskrifter torde böra meddelas — sammanfattats i två tabeller (Tabell I och II), vilka torde få såsom bilagor fogas till statsrådsprotokollet i detta ärende. Förslaget ansluter sig till vad som gäller för innevarande budgetår, dock med följande ändringar.

I överensstämmelse med beslut av 1927 års riksdag (skrivelse nr 125) har Kungl. Maj:t den 18 juni 1927 förordnat, bland annat, att till nomadskolinspektören skall utgå tillfällig löneförbättring i enlighet med vad som må

tillkomma folkskolinspektör i dyraste ortsgрупп. Det har nu ansetts lämpligt, att nomadskolinspektören upptages i tabell I. Därvid har avlöningstillägget för samtliga ortsgруппer angivits till 1,000 kronor, varav 700 kronor avser lön och 300 kronor tjänstgöringspenningar. Motsvarande avlöningstillägg tillkommer för närvarande folkskolinspektör i ortsgруппerna E, F och G.

Sedan 1935 års riksdag (skrivelse nr 260) godkänt grunder för en omorganisation av landsfogdebefattningarna, avsedd att träda i tillämpning den 1 juli 1936, har i årets statsverksproposition framlagts förslag till löne reglering för dessa befattningshavare. Vid bifall till detta förslag bör från och med nästa budgetår tillfällig löneförbättring icke vidare utgå vid landsfogdetjänster å ordinarie stat. Alltjämt bör dock dylikt avlöningstillägg kunna tillkomma de landsfogdar — en i Västmanlands och en i Västernorrlands län — som, enligt vad chefen för socialdepartementet i årets statsverksproposition (femte huvudtiteln sid. 285) förordat, skola överföras å indragningsstat och även i fortsättningen, i den mån de ej uppbära avlöning från annan tjänst, äga åtnjuta dem tidigare å nämnda befattningar tillkommande avlöningsförmåner. Härav föranledda ändringar hava vidtagits i tabell II.

Vidare har i tabell II hänsyn tagits därtill, att av de å övergångsstat för lantbruks-, mejeri- och trädgårdsinstitutet vid Alnarp uppförda professorerna numera endast två kvarstå i tjänst.

Såsom i det föregående berörts torde beträffande tillfällig löneförbättring å två teckningslärare vid folkskoleseminarierna särskilda föreskrifter böra meddelas. Enligt gällande bestämmelser utgår tillfällig löneförbättring till lärare i teckning vid nämnda seminarier med högre belopp vid dubbelseminarium än vid enkelseminarium. I den proposition angående folk- och småskoleseminariernas organisation m. m., som på föredragning av chefen för ecklesiastikdepartementet denna dag avlättes till riksdagen, förordas bland annat, att de nuvarande dubbelseminarierna i Luleå och Karlstad förvandlas till enkelseminarier. I samband härmed föreslås, att teckningslärarna vid folkskoleseminariet i Luleå J. A. Lydh och vid folkskoleseminariet i Karlstad J. E. R. Nyreen skola under vissa förutsättningar äga efter det ifrågavarande seminarier sålunda omändrats till enkelseminarier åtnjuta, förutom lön såsom lärare vid enkelseminarium, särskilda lönetillägg, motsvarande skillnaden mellan grundlön vid dubbel- och vid enkelseminarium. Av ett bifall till detta förslag synes böra följä, att tillfällig löneförbättring å Lydh och Nyreen, därest de komma i åtnjutande av nämnda särskilda lönetillägg, får utgå enligt de grunder, som gälla för lärare i teckning vid dubbelseminarium. Härtill synes riksdagens medgivande böra inhämtas.

I detta sammanhang torde jag få erinra om de regler, som för innevarande budgetår gälla beträffande reduktion av den tillfälliga löneförbättringen för lärare, vilka på grund av förmåner från städer, prebenden eller donationer åtnjuta högre inkomster av tjänsten än den i allmänhet utgående avlöningen. Dessa regler innebära i huvudsak:

a) *att*, där enligt gällande stat lärare på grund av förmåner, som härflyta från av städer eller enskilda donerade fastigheter eller från andra slag av donationer än sådana som avse fast egendom, åtnjuter högre inkomster å tjänsten än den avlöning, som eljest i allmänhet tillkommer motsvarande befattningshavare, den tillfälliga löneförbättringen icke skall utgå med högre belopp än att densamma jämte vad som, på sätt nyss är sagt, tillkommer vederbörande utöver normalavlöningen, uppgår till sammanlagt högst 1,000 kronor; skolande vid avgörande av fråga om tillfällig löneförbättring för dessa lärare storleken av vederbörandes löneinkomst utöver normalavlöningen beräknas till ett belopp, utgörande medeltalet för åren 1930—1934 av den med tjänsten på grund av omförmälda förmåner förenade löneinkomsten utöver normalavlöningen;

b) *att*, där i lärares avlöning ingå förmåner från hemman eller jordar, som av kronan för sådant ändamål anslagits, begränsning av den tillfälliga löneförbättringen skall förekomma endast i fall, då förmånens värde enligt av kammarkollegiet fastställd uppskattning överstiger beloppet av den avlöning, som eljest i allmänhet tillkommer motsvarande befattningshavare, i vilket fall den tillfälliga löneförbättringen icke må utgå med högre belopp än att densamma jämte det belopp, varmed förmånens värde enligt staten överstiger normalavlöningen, uppgår till sammanlagt högst 1,000 kronor; samt

c) *att*, där i lärares avlöning ingå förmåner av både de under a) och de under b) angivna slagen, den tillfälliga löneförbättringen icke skall utgå med högre belopp än att densamma jämte summan av det enligt a) och det enligt b) beräknade överskottet utöver normalavlöningen uppgår till högst 1,000 kronor.

De nu angivna grunderna gällde jämväl under budgetåret 1934/1935 med undantag för att det omnämnda medeltalet då avsåg åren 1929—1930. Jag förordar, att samma regler skola i huvudsak tillämpas jämväl under nästkommande budgetår, därvid dock bör iakttagas, att omförmälda medeltal bör avse åren 1931—1935.

I fråga om tillfällig löneförbättring under budgetåret 1936/1937 åt *icke-ordinarie befattningshavare* inom den civila statsförvaltningen har jag ingen ändring att föreslå i förhållande till de för innevarande budgetår gällande bestämmelserna.

Vad slutligen angår det anslag, som under fjärde huvudtiteln bör upptagas till tillfällig löneförbättring för viss personal inom den civila statsförvaltningen, synes anledning icke finnas till ändring i det i statsverkspropositionen för ändamålet beräknade beloppet. Beträffande befattningshavare, lydande under övriga huvudtitlar, skola kostnaderna för tillfällig löneförbättring bestridas från de anslag, av vilka vederbörandes lön utgår; dock bör liksom hittills den tillfälliga löneförbättringen åt föreståndaren (lektorn) vid veterinärinrättningen i Skara utgå av inrättningens egna medel.

Närmare föreskrifter rörande den tillfälliga löneförbättringen torde det få ankomma på Kungl. Maj:t att utfärda i huvudsaklig överensstämmelse med de hittills gällande bestämmelserna.

Under åberopande av vad jag i ärendet anfört får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels medgiva,

att tillfällig löneförbättring må under budgetåret 1936/1937 utgå vid vissa befattningar å ordinarie stat inom den civila statsförvaltningen enligt förut omförmälda tabeller (Tabell I och II), med iakttagande likväl *dels* att beträffande befattningshavare å indragningsstat och å gammal stat, med undantag av den i tabell II upptagne, å äldre stat kvarstående auditören vid flottans station i Karlskrona, tillfällig löneförbättring må utgå endast, därest Kungl. Maj:t prövar skäligt tillägga vederbörande sådan förmån, och med belopp, som av Kungl. Maj:t i varje särskilt fall bestämmes, *dels* ock att tillfällig löneförbättring till lärare, som åtnjuta från städer, prebenden eller donationer härflytande förmåner, skall utgå enligt av mig i det föregående angivna grunder;

att, utan hinder av vad sålunda sagts, tillfällig löneförbättring till teckningsläraren vid folkskoleseminariet i Luleå J. A. Lydh och teckningsläraren vid folkskoleseminariet i Karlstad J. E. R. Nyreen må, därest nämnda lärare tillerkännas särskilda lönetillägg motsvarande skillnaden mellan grundlönen för manlig lärare i teckning vid dubbel- och vid enkelseminarium, utgå i enlighet med vad som tillkommer manlig lärare i teckning vid dubbelseminarium; samt

att vissa befattningshavare inom den civila statsförvaltningen, vilka icke äro uppförda å ordinarie stat, må under budgetåret 1936/1937 åtnjuta tillfällig löneförbättring enligt vad Kungl. Maj:t bestämmer i huvudsaklig överensstämmelse med nu gällande grunder;

dels till tillfällig löneförbättring för viss personal inom den civila statsförvaltningen under fjärde huvudtiteln för budgetåret 1936/1937 anvisa ett förslagsanslag av . . . kronor 8,000;

dels ock förklara, att kostnaderna för tillfällig löneförbättring skola, vad beträffar föreståndaren (lektorn) vid veterinärrättningen i Skara, utgå av inrättningens egna medel.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan förordnar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten, att proposition i ämnet av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar, skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

H. Wihlborg.

Tabell I

rörande tillfällig löneförbättring för vissa grupper av befattningshavare å ordinarie stat budgetåret 1936/1937.

	Ortsgrupp			
	Avlöningstillägg ¹ för år räknat			
	A och B	C	D	E, F och G
	Kronor	Kronor	Kronor	Kronor
Vid högre lärarinneseminariet, allmänt läroverk, folkskoleseminarium, tekniskt läroverk, och statens blindundervisningsanstalter.				
Rektor, utom vid hantverksskolan i Kristinehamn för blinda män och vid hantverksskolan i Växjö för blinda kvinnor:				
Manlig	700 475 + 225	800 525 + 275	900 600 + 300	1 000 700 + 300
Kvinnlig	600 400 + 200	700 475 + 225	800 525 + 275	900 600 + 300
Lektor, manlig	700 475 + 225	800 525 + 275	900 600 + 300	1 000 700 + 300
» kvinnlig	600 400 + 200	700 475 + 225	800 525 + 275	900 600 + 300
Adjunkt samt rektor vid hantverksskolan i Kristinehamn för blinda män och vid hantverksskolan i Växjö för blinda kvinnor:				
Manlig	600 400 + 200	700 475 + 225	800 525 + 275	900 600 + 300
Kvinnlig, ävensom ämneslärarinna vid allmänt läroverk, som enligt av Kungl. Maj:t meddelade föreskrifter åtnjuter samma avlöning som kvinnlig adjunkt	550 350 + 200	650 425 + 225	750 500 + 250	800 525 + 275
Annan ämneslärarinna vid allmänt läroverk	470 295 + 175	550 350 + 200	650 425 + 225	700 475 + 225
Vid högre lärarinneseminariet.				
Ämneslärarinna, som enligt av Kungl. Maj:t meddelade föreskrifter åtnjuter samma avlöning som kvinnlig adjunkt	—	—	—	800 525 + 275
Annan ämneslärarinna	—	—	—	750 500 + 250
Övningsskollärare, manlig	—	—	—	800 525 + 275
» kvinnlig	—	—	—	700 475 + 225

¹ Av de i avlöningstillägget ingående beloppen avser det första beloppet lön och det andra tjänstgöringspenningar.

	Ortsgrupp			
	Avlöningstillägg ¹ för år räknat			
	A och B	C	D	E, F och G
	Kronor	Kronor	Kronor	Kronor
Lärare i teckning, manlig	—	—	—	650
» » » kvinnlig	—	—	—	575
Lärlarinna i gymnastik	—	—	—	400
Lärare i musik, manlig	—	—	—	425
» » » kvinnlig	—	—	—	375
Lärlarinna i handarbete	—	—	—	500
Vid statens skolköksseminarium och hushållsskola.				
Biträdande föreståndarinna	—	—	—	750
Annand lärlarinna i hushållsgöromål . . .	—	—	—	500 + 250
Lärlarinna i handarbete	—	—	—	550
Lärlarinna i handarbete	—	—	—	450
Vid de högre allmänna läroverken.				
Teckningslärlare, manlig	300	350	400	450
» kvinnlig	270	310	355	400
Gymnastiklärlare, manlig	420	490	560	625
» kvinnlig	380	435	500	560
Musiklärlare, manlig	300	350	400	450
» kvinnlig	270	310	355	400
Vid realskolorna.				
Adjunkt, som överflyttats från kommunal mellanskola till samrealskola utan att äga behörighet till adjunktsbefattning vid allmänt läroverk	600	600	600	600
Ämneslärlarinna, som överflyttats från kommunal mellanskola till samrealskola utan att äga behörighet till adjunktsbefattning vid allmänt läroverk	500	500	500	500
Teckningslärlare, manlig	200	240	270	300
» kvinnlig	170	200	230	250
Gymnastiklärlare, manlig	250	290	330	375
» kvinnlig	210	250	290	325
Musiklärlare, manlig	170	200	230	250
» kvinnlig	150	175	200	225
Lärlarinna i kvinnligt handarbete	90	100	110	125

¹ Av de i avlöningstillägget ingående beloppen avser det första beloppet lön och det andra tjänstgöringspenningar.

	Ortsgrupp			
	Avlöningstillägg ¹ för år räknat			
	A och B	C	D	E, F och G
	Kronor	Kronor	Kronor	Kronor
Vid folkskoleseminarierna.				
Övningsskollärare, manlig	{ 530	620	710	800
	{ 355+175	410+210	475+235	525+275
» kvinnlig	{ 470	550	650	700
	{ 295+175	350+200	425+225	475+225
Lärare i teckning vid dubbelseminarium:				
Manlig	530	620	710	800
Kvinnlig	500	580	660	750
Lärare i teckning vid enkelseminarium:				
Manlig	315	365	415	475
Kvinnlig	280	325	370	425
Lärare i musik, manlig	530	620	710	800
» » » kvinnlig	500	580	660	750
Lärare i gymnastik, manlig	530	620	710	800
» » » kvinnlig	500	580	660	750
Lärare i manlig slöjd	485	565	645	725
Lärarinna i kvinnlig slöjd	340	390	440	500
» » » vid manligt seminariums övningsskola	250	290	330	375
Lärarinna i hushållsgöromål	340	390	440	500
Lärare i trädgårdsskötsel, manlig	{ 400	465	530	600
	{ 275+125	300+165	330+200	400+200
» » » kvinnlig	{ 340	390	440	500
	{ 215+125	250+140	275+165	300+200
Vid småskoleseminarierna.				
Rektor, ämneslärare, övningsskollärare:				
Manlig	{ 530	620	710	800
	{ 355+175	410+210	475+235	525+275
Kvinnlig	{ 470	550	650	700
	{ 295+175	350+200	425+225	475+225
Skolköksföreståndarinnan i Lycksele	{ —	—	—	450
	{ —	—	—	300+150
Vid folkskolinspektionen.				
Folkskolinspektör	{ 700	800	900	1 000
	{ 475+225	525+275	600+300	700+300
Nomadskolinspektören	{ 1 000	1 000	1 000	1 000
	{ 700+300	700+300	700+300	700+300

¹ Av de i avlöningstillägget ingående beloppen avser det första beloppet lön och det andra tjänstgöringspenningar.

	Ortsgrupp			
	Avlöningstillägg ¹ för år räknat			
	A och B	C	D	E, F och G
	Kronor	Kronor	Kronor	Kronor
Vid blindundervisningsanstalterna.				
Ämneslärare	530 355+175	620 410+210	710 475+235	800 525+275
Lärlarinna	470 295+175	550 350+200	650 425+225	700 475+225
Arbetslärare	485 325+160	565 380+185	645 445+200	725 500+225
Handarbetslärarinna	400	465	530	600
Slöjdlärlarinna	400	465	530	600
Lärlarinna i hushållsgöromål	400	465	530	600
Musiklärare	420	490	560	625
„	—	—	—	² 150
Gymnastiklärare	280	325	370	425
Vid skeppsgosseskolan i Karlskrona.				
Rektor	—	—	—	900 600+300
Vid veterinärinrättningen i Skara.				
Föreståndare, lektor	—	800 525+275	—	—
Vid navigationsskolorna.				
Rektor i Kalmar	—	—	—	1 900 1 250+650
„ å övriga orter	—	—	—	1 400 900+500
Lektor	—	—	—	1 000 650+350
Adjunkt i Härnösand	—	—	—	2 000 1 300+700
„ „ Kalmar	—	—	—	2 000 1 300+700
„ å övriga orter	—	—	—	1 700 1 150+550

¹ Av de i avlöningstillägget ingående beloppen avser det första beloppet lön och det andra tjänstgöringspenningar.

² Beloppet utgör arvode.

Tabell II

rörande tillfällig löneförbättring för vissa grupper av befattningshavare å ordinarie stat budgetåret 1936/1937.

	Avlöningstillägg för år räknat			Summa Kronor
	Lön Kronor	Tjänst- görings- penningar Kronor	Arvode Kronor	
Andra huvudtiteln.				
Avlöning till å äldre stat kvarstående auditör.				
1 auditör vid flottans station i Karlskrona	600	300	—	900
Fångvårdsstaten. Övergångsstat.				
1 kokerska	125	75	—	200
1 dito	125	75	—	200
Fjärde huvudtiteln.				
Skeppsgosseskolorna.				
1 ordinarie ämneslärare	400	200	—	600
7 dito	2 800	1 400	—	4 200
1 extra ordinarie ämneslärare	—	—	450	450
4 dito	—	—	1 800	1 800
Femte huvudtiteln.				
Överståthållarämbetet.				
överståthållaren	4 000	—	—	4 000
underståthållaren	2 400	1 200	—	3 600
Landsstaten. Fögderiförvaltningarna.				
1 häradsskrivare	550	300	—	850
118 häradsskrivare	64 900	35 400	—	100 300
1 landsfiskal i Gällivare distrikt	540	360	—	900
1 dito i Kiruna distrikt	540	360	—	900
1 dito i annat distrikt	450	300	—	750
486 landsfiskaler i » »	218 700	145 800	—	364 500

	Avlöningstillägg för år räknat			
	Lön Kronor	Tjänst- görings- penningar Kronor	Arvode Kronor	Summa Kronor
<i>Indragningsstat.</i>				
1 landsfogde	800	400	—	1 200
1 dito	800	400	—	1 200
<i>Övergångsstat.</i>				
1 lanträntmästare	500	300	—	800
Åttonde huvudtiteln.				
Arkivdepån i Visby.				
1 föreståndare	—	—	300	300
Nionde huvudtiteln.				
Lantbruks-, mejeri- och trädgårds- institutet vid Alnarp.				
<i>Övergångsstat.</i>				
1 professor	700	300	—	1 000
1 dito	700	300	—	1 000
Lantbrukshögskolan.				
<i>Övergångsstat.</i>				
1 professor	700	300	—	1 000
1 dito	700	300	—	1 000
Lantmäteristaten.				
<i>Övergångsstat.</i>				
1 överlantmätare (i Gotlands län)	700	300	—	1 000
1 assistent	550	300	—	850
4 assistenter	2 200	1 200	—	3 400
Tionde huvudtiteln.				
1 instruktör i hemslöjd	500	—	—	500